

DIGITAL
CZECH REPUBLIC

INSTITUT
PRO POLITIKU
A SPOLEČNOST

KONFERENCE DIGITÁLNÍ ČESKO 2019

SBORNÍK / BŘEZEN 2019

WWW.POLITIKASPOLECNOST.CZ

OFFICE@POLITICSANDSOCIETY.CZ

KONFERENCE DIGITÁLNÍ ČESKO 2019

SBORNÍK HLAVNÍCH PŘÍSPĚVKŮ

V roce 2016 uspořádal Institut pro politiku a společnost první ročník konference Digitální Česko. Jejím cílem bylo otevřít veřejnou debatu a přinést příklady dobré praxe ze zahraničí. Postupně se digitalizace stala jedním z hlavních témat veřejného prostoru a konference se rozrostla do celoroční série aktivit, setkání a publikací.

Letošní ročník konference Digitální Česko 2019 se ve dvou dnech zaměřil nejen na další rozvoj eGovernmentu, eHealth či vzdělávání jako státních služeb pro občany, ale také na cestu, kterou se Česko musí vydat, aby se stalo špičkou v nejmodernějších technologiích umělé inteligence (AI) a blockchain.

Konference proběhla 7. a 8. února 2019, přičemž přivítala řadu významných osobností z Česka i ze zahraničí. V tomto sborníku naleznete příspěvky hlavních hostů zachycující témata debat, které mohou sloužit pro referenci i inspiraci nejen do příštího roku. Zaměření jednotlivých panelů, další hosty a více informací naleznete na www.digitalni-cesko.eu

OBSAH

Andrej Babiš, předseda vlády ČR	3
Věra Jourová, komisařka pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů	5
Margrethe Vestager, komisařka pro hospodářskou soutěž	11
Dita Charanzová, poslankyně Evropského parlamentu a místopředsedkyně ALDE	15

ANDREJ BABIŠ, předseda vlády ČR

Když jsem měl konferenci Digitální Česko zahajovat před rokem, což mi pracovní povinnosti nedovolily, byla v mé úvodní řeči rekapitulace stavu České republiky a její připravenost na cestu digitalizace, kterou jsme se rozhodli vydat. Také nástin plánů a myšlenek, jak na to chceme jít a také jak chceme narovnat vztah občan a firma versus stát. Dnes jsme o kus dál. Dali jsme našim plánům řád, máme vynikající strategii Digitální Česko, kterou v závěru roku schválila vláda a teď už k ní máme také implementační záměry v připomínkovém řízení.

Digitální Česko je koncepcí, která zapadá do vládního programu – Česká republika – Země pro budoucnost (Czech Republic – the Country for the Future). Rádi bychom se odpíchli od našich průmyslových tradic, výzkumného zázemí a podnikatelské dovednosti. Dorovnali ten dluh, který máme ve výzkumu a vzdělávání. Země, které se rozhodly podporovat vědu, výzkum a inovace jako klíčové národní priority, patří dnes mezi nejvíce prosperující. Česká republika k tomu má všechny předpoklady. Disponujeme mimořádným znalostním potenciálem, jsme zemí technologicky orientovanou a splňujeme nejpřísnější ekonomická kritéria. Všichni si asi dobře uvědomujeme, že nemůžeme být donekonečna montovnou Evropy, a že to nejcennější máme v našich hlavách. Potřebujeme podporovat inovace, vědu, výzkum, start-upy, rychlejší adopci nových technologií a všechno tohle provázat s digitálním státem. Nesmíme zapomínat na propagaci a prezentovat se jako země, kde se dobře žije (jsme šestým nejbezpečnějším státem), ale i země, kde stát vytváří podmínky pro domácí talenty a vědce, protože nechceme, aby nám šikovní lidé utíkali.

Naším záměrem je vydat se dvěma směry. Směrem digitalizace a směrem inovace. Zároveň dát příležitost našim mozkům rozvinout jejich potenciál. Poskytnout zázemí a prostředky dobrým nápadům a projektům. Obrazně udělat z Česka inovativní hub. Díky tomu máme mimořádnou šanci zařadit Českou republiku do roku 2030 mezi nejpokrokovější státy.

Když jsme se před několika dny ptali v Davosu zástupců nadnárodních firem, proč v České republice podnikají, tak pro ně nejdůležitější jsou kvalitní lidé. Jestliže ale u nás chceme lidi udržet a další talenty přilákat, jestliže chceme udržet firmy a dostat sem nové s investicemi s vysokou přidanou hodnotou, tak musíme zabrat i v digitalizaci státu a ve snižování administrativní zátěže jak pro podnikatele, tak pro občany. Na to vše myslíme a řešením je realizace koncepce Digitální Česko.

„Nemůžeme být donekonečna montovnou Evropy, to nejcennější máme v našich hlavách.“

Potřebujeme podporovat inovace, vědu, výzkum, start-upy, rychlejší adopci nových technologií a všechno tohle provázat s digitálním státem.

Naším cílem je nejen liberální digitální společnost, ale zároveň i společnost, která má ve světě dobré jméno a je pro další země pozitivním příkladem.“

Andrej Babiš

Ano realizace. Nejrůznějších strategií jsme už měli spoustu. Jak víte, celý můj život je charakteristický tím, že o čem mluvím, tak toho chci dosáhnout a také dosáhnou. Koncepce Digitální Česko dnes zastřešuje 785 záměrů navázaných na její cíle, takže si asi dokážete představit, o jak velkou agendu, zahrnující celý eGovernment jde. Z těch 785 se nám již rozběhlo 200 projektů. Souběžně nám jede rozvoj Portálu občana. V něm je už k dispozici 60 služeb zastřešujících agendy různých ministerstev. Takže šedesát služeb v elektronické podobě, díky kterým nemusíte šedesátkrát na úřad. Máme datové schránky. Množství věcí lze se státem vyřídit právě přes ni – od podání daňových přiznání přes žádosti o rodičovský příspěvek po různé výpisy a potvrzení. Koncem ledna jsme představili nový design a nové funkcionality datové schránky abychom zjednodušili a zpříjemnili její používání.

Dlouhodobě také usilujeme o spolupráci se soukromým sektorem. Například se snažíme, abychom bankovní identitu – tedy přihlašovací údaje do internet bankingu – mohli využít i pro přihlášení ke službám státu. Tím bychom je okamžitě zprostředkovali víc než 4 milionům lidí. Abychom na všechno nečekali, potřebujeme co nejdříve koncepční změnu legislativy. Občané musí dostat právo na služby v digitální podobě prostřednictvím nového zákona o eGovernmentu. Dalšími důležitými projekty jsou: Portál Moje daně, digitalizace stavebního řízení, digitálně technická mapa, seznam legislativních povinností pro podnikatele, digitální dálniční známky a mnoho dalších, jak pro občany, tak pro firmy. Zabýváme se i projekty, které vedou k lepšímu fungování uvnitř úřadů, jako například elektronický oběh dokumentů, využívání cloudu a další. Měly by přinést větší efektivitu a snížení nákladů.

Když budujeme Digitální Česko, neobejdeme se bez infrastruktury. A těší mě, že ta hotová je kvalitní. Například jsme číslo jedna v kvalitě mobilního videopřenosu na světě; rychlost 4G LTE patří do TOP10 v EU a v Česku je nejvyšší dostupnost signálu 4G LTE v rámci EU. Co ale potřebujeme, je získat od operátorů daleko lepší podmínky pro využívání mobilního internetu. Snažíme se odstranit byrokracii v procesech výstavby a v přijímání dalších opatření a teď je řada na nich zlepšovat podmínky pro spotřebitele. Budeme i nadále usilovat o posilování konkurenčního prostředí na Českém telekomunikačním trhu. Na operátory apeluji při každém setkání a věřím, že ve vyjednávání budeme úspěšní.

Celá strategie Digitální Česko směřuje ke kompletní digitalizaci státní správy. Máme v úmyslu digitalizovat stát a využít všechny technické prostředky pro náš příjemnější život. Samozřejmě s důrazem na extrémní bezpečnost dat. Samotná digitalizace je velké téma a pokud máme v budoucnu jako země vyniknout, musíme se tomuto tématu věnovat. Potřebujeme změnit uvažování a začít se dívat na věci z jiných úhlů, což samozřejmě na mnoha místech bolí.

Naším cílem je nejen liberální digitální společnost, ve které je stát konečně pro občany a ti mají k veškerým státním službám jednoduchý přístup, ale zároveň i společnost a krajina, která má ve světě dobré jméno a je pro další země pozitivním příkladem. Nechceme se jezdit jenom učit od jiných států. Chceme mít nejlepší služby na světě tady, chceme o nich mluvit na našich cestách a vítat delegace, které se přijedou podívat, jak jsme něco takového dokázali a jak to u nás funguje. Věřím, že uspějeme.

Držte nám palce a nejen to. Pojdte do toho s námi.

VĚRA JOUROVÁ, komisařka pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů

Když jsem byla na této konferenci loni, diskutovali jsme o tom, jak nám technologie a digitalizace změnila život, jak radikálně změnila způsob, jímž pracujeme, cestujeme a učíme se. Debatovali jsme o tom, že pokud má být digitální revoluce úspěšná, musí v ní lidé věřit. A je nejvyšší čas, aby spolu regulátoři a inovátoři začali vést skutečný dialog.

Letos se zcela správně zaměřujete na schopnost umělé inteligence proměnit naše životy, ba přímo samotnou společnost. Jedná se o dobře načasovanou diskuzi, jelikož v souvislosti s touto tematikou se v Evropě a světě obecně děje spousta věcí. Nemluvě o tom, že řada zemí EU si pomalu uvědomuje, jak velkou roli hraje v našem mimořádně propojeném světě digitální zabezpečení, a zajímá se o úlohu, kterou v zavádění technologie 5G zastávají Čína a zahraniční firmy.

Pokud jste zvědavý člověk, výzkumník nebo novinář, žijete ve vzrušující době. Platí to prakticky pro každého kromě politiků. Pokud jste politik, třeští vám z toho hlava – jak podporovat dobré věci, jak správně přispívat k pozitivnímu vývoji digitální revoluce, a zároveň odstranit její špatné aspekty, negativní dopady, které mají na lidi a společnost. Jak prosazovat základní hodnoty, jako je právní stát, právo na informace a další. A jak by liberální společnost a státy měly zareagovat na výzvy, spojené s bezpečností.

Chtěla bych především upozornit na tři otázky. Zaprvé: jak bychom měli zareagovat na to, čemu tak hezky říkáte společnost 5.0. Jakou roli by státy a regulátoři měli hrát ve vývoji umělé inteligence, neboli AI, ale i v řešení vzrůstajících obav ohledně soukromí a digitální revoluce jako takové. Zadruhé: jak důležitá je bezpečnost, především v kontextu sítí 5G. A zatřetí, co máme udělat – především v budoucnu na evropské úrovni – abychom pomohli České republice stát se důležitým hráčem v evropské AI.

„Kvalitní regulace není závod Formule 1. Musí mít podobu přístupného dialogu.“

Je také potřeba, aby nad technologickým sektorem měli do jisté míry kontrolu občané.“

Věra
Jourová

Vlády a digitální revoluce

Začněme s tím, jak by měla vláda reagovat na digitální revoluci a nejistotu, kterou u lidí vzbuzuje. Ze všeho nejdřív bychom si měli položit ty správné otázky. Všimám si, že ve veřejné debatě zaznívají úvahy, které sice vypadají dobře v novinách, ale nedotýkají se podstaty problému.

Rozdělit Facebook, nebo ne – to není ta správná otázka.

Regulovat technologický sektor, nebo ne – ani to není ta správná otázka.

Jsou příliš úzce vymezené a neřeší problémy, které technologická revoluce rozdmýchává. Tou velkou otázkou, kterou bychom se měli snažit zodpovědět, je, jaké místo by technologie měla v naší společnosti mít.

A na to já říkám – nepanikařme. Panika a hysterie nejsou dobrými rádci pro regulátory. Když se snažíme rozšířit pravidla existující offline i do online světa, musíme si zachovat chladnou hlavu.

Dále, přestaňme za všechno zlo dneška dávat vinu internetu a sociálním médiím. Hodně politiků to dneska dělá, nebyli to ale technologičtí giganti, kdo způsobil finanční krizi, kdo vynalezl projevy nenávisti nebo fake news: nejsou zodpovědní za nízkou výši důchodů v České republice ani za nic podobného.

Zatřetí: smiřme se se skutečností, že regulace nebude probíhat překotně. Hodně lidí mi říká, že internet regulujeme pomalu. Já s nimi nesouhlasím. Pravidla ochrany osobních údajů, jako například GDPR, podle mě přišla ve správnou chvíli. V jiných oblastech, třeba v blockchainu, jsme pomalí záměrně, protože chceme umožnit inovaci.

Kvalitní regulace není závod Formule 1. Musí mít podobu přístupného dialogu. Právě proto mám takovou radost, že tu dnes jsem. Moje dveře jsou vždy otevřené technologickým gigantům, i malým a středním podnikům nebo nevládním organizacím – každému, kdo má nějakou představu o budoucnosti.

A konečně si myslím, že je potřeba, aby nad technologickým sektorem měli do jisté míry kontrolu občané. Právě proto si tu nepřipadám nemístně, i když nejsem programátor.

Jak regulovat AI?

Zásadní otázkou, jíž se tato konference zabývá, je, co si počít s AI. Je kvůli ní potřeba zavést zvláštní regulaci? Je vůbec nějaká regulace nutná?

Ze všeho nejdřív si musíme uvědomit, že to není žádné science fiction. Je všude kolem nás – od hudebních aplikací v chytrých telefonech přes výzkum po zdravotnictví. Umělá inteligence je výjimečná v tom, že dokáže zlepšit všechny sektory hospodářství i všedního života, stejně jako to dokázala elektřina a automatizace. Kdo by si byl pomyslel, že trouby jednou budou chytré a řeknou myčce, aby nastavila příští cyklus podle toho, co zrovna připravujete?

AI má obrovský potenciál, ale je to také jen nástroj. Ve špatných rukou může mít negativní dopady, což spouště lidem dělá starosti. Částečně je tomu tak proto, že si ji představujeme jako stroje z Terminátora nebo Matrixu, ale také proto, že bude mít dopad na pracovní místa, pojištění, a možná dokonce i na to, zda dostaneme práci, nebo ne.

Pro Evropskou unii je důležité dosáhnout dvou cílů zároveň: jednak zaručit zavádění a rozvoj technologií, ale také se jasně postavit čelem k obavám lidí a ochránit občany právě před možnými negativními vedlejšími účinky. Není ale možné dosáhnout prvního bez druhého. Pokud mají lidé tuto zásadní technologickou revoluci přijmout, musí jí důvěřovat. Dokud se jí budeme bát, nebudeme jí důvěřovat. Dvěma třetinám Evropanů (67 %) dělá starosti, že nemají plnou kontrolu nad informacemi, které poskytují online.

Než se pustím konkrétně do AI, podívejme se v rychlosti na přístup, který k tomuto novému rozvoji zaujímá EU. Myslím si, že co se týče našeho postoje k regulaci, našla Evropa unikátní cestu. Jedná se o cestu liberální, zaměřenou na to, abychom i v online prostředí lidem dávali více kontroly a svobody. Dokonce i státy, nebo možná především státy musí na této cestě respektovat omezení a pojistky ve zpracovávání údajů svých občanů.

Chceme na této cestě ale podporovat i inovaci, za předpokladu, že vychází ze zákonů nebo že s ní lidé souhlasí. Pro EU je výhodou, že je v oblasti moderních pravidel ochrany soukromí velmi pokročilá. Reaguje tak na velkou nedůvěru, kterou lidé chovají k tomu, co se děje s jejich osobními údaji v online světě. A právě o to jde v GDPR. Nařízení je krok správným směrem, ačkoli když jsme s tímto procesem v roce 2012 začínali, spousta lidí nás považovala za „bláznů“. Dnes je po mnoha skandálech jasné, že ochrana údajů není luxus, ale nutnost.

Navzdory jistým mýtům ale není legislativa tím jediným, co EU dělá. Podporujeme i to, aby firmy dobrovolně podnikaly kroky vedoucí k samoregulaci. Dobrým příkladem jsou zásady chování, na nichž jsem se s těmito platformami včetně Facebooku a Googlu před dvěma lety dohodl. Velice rychle přinesly dobré výsledky a přiměly všechny zúčastněné pochopit, že některé věci jsou zkrátka a jednoduše nelegální – offline i online. Ukázalo se, že tento přístup je účinný.

Digitální Evropa

Abychom se ale vrátili k AI: nepociťujeme ani tak potřebu ji regulovat, jako spíš vytvořit prostředí, kde můžeme být konkurenceschopní, a to hlavně s ohledem na Spojené státy a Čínu. Musíme si ale položit řadu důležitých otázek.

Když jsem byla v Japonsku, šla jsem se podívat na jednu futuristickou ložnici z dílny Panasonicu. Bylo v ní zrcadlo, které umělo zanalyzovat lidskou tvář a určit, jak moc je člověk smutný, upravit hudbu, a myslím, že dokonce i doporučit léky. Byla to pro mě dost znepokojivá zkušenost. Otázkou je, co s tímto druhem inovací uděláme?

V EU již máme dobrý základ v podobě GDPR. Netýká se sice jen konkrétně AI, ale říká nám, jaká máme práva, a vyjmenovává jisté povinnosti firem, které budou AI používat. V Evropské komisi chápeme, že AI je budoucnost, a chceme Evropě pomoci stát se konkurenceschopnější. Pokud si přejeme v globálních závodech zabodovat, musí Evropa více investovat, protože v současnosti jsme opravdu pozadu. Rádi bychom se tedy s tímto nedostatkem poprali. Cílem je mezi lety 2018 a 2020 dospět k 20 miliardám eur a pak vynakládat každý rok dalších 20 miliard eur, a to dohromady v podobě veřejných a soukromých investic.

Velkým problémem, s nímž se Evropa potýká, je samozřejmě roztříštěnost. Právě proto jsme v prosinci spolu s jednotlivými vládami zemí EU připravili Koordinovaný plán v AI, který se soustředí na společný postup ve čtyřech oblastech:

- zvýšení investic,
- zpřístupnění většího množství údajů,
- přilákání a rozvoj talentů,
- zaručení důvěry.

Míra digitalizace záleží na schopnosti podniků dostat se ke strategickým zdrojům jako jsou lidské dovednosti, finance a znalostní sítě. Kvůli tomu jsme si dali za cíl zřídit do roku 2020 digitální inovační huby (digital innovation hubs – DIH), tak aby je každá firma v Evropě měla k dispozici, a pomoci tento tržní nedostatek překonat.

Role DIH, financovaných z programu Digitální Evropa, je zaručit co možná nejlepší využití digitálních kapacit v oblasti vysoce výkonné výpočetní techniky (HPC), umělé inteligence, kybernetické

bezpečnosti a digitálních dovedností napříč ekonomikou, a umožnit tak digitální proměnu průmyslových organizací a organizací veřejného sektoru. DIH budou úzce spolupracovat s centry excelence, HPC a kompetenčními centry v kybernetické bezpečnosti, a to vše bude financováno z programu Digitální Evropa. DIH pomůžou svým zákazníkům s experimentováním i testováním digitálních technologií. Za tím účelem budou prostřednictvím přístupu k celoevropským zdrojům, jako jsou HPC, služby a platformy AI na vyžádání nebo datové trusty, napojené na centra excelence a kompetenční centra.

Jsem ráda, že Česká republika je v tomto směru tahounem, a čekám, že v tomto roce bude přijata národní strategie, která zajistí, aby čeští odborníci a podniky byly důležitou součástí evropské AI. Umělá inteligence je skvělý příklad toho, že pokud chceme být na globální scéně konkurenceschopní, musíme spolupracovat. Jinak nás USA s Čínou, pokud ne další země, odsunou na druhou kolej. Proto by heslem této konference mohlo být: v jednotě je síla.

Evropský model AI

Musíme se ale zamyslet nad tím, jak bude vypadat evropská AI značka, náš model, a dohodnout se na tom. Jsem přesvědčena, že „vyrobena v Evropě“ musí být známkou kvality, soukromí a vysokých etických norem. Musí se jednat o technologii, která bude v souladu s našimi hodnotami. Z toho důvodu jsme začali pracovat na etických vodítcích.

Řada lidí, kteří se globálních diskuzí účastní, tvrdí, že existuje čínský model a americký model. Já s nimi nesouhlasím. Je tu ještě evropský model, který nestojí na sdílení údajů se státy nebo nezájmem o soukromí. Náš model není protekcionistický, čímž se lišíme jak od USA, tak od Číny. Ano, zdůrazňujeme soukromí, jsme ale otevření každému, kdo respektuje naše pravidla, jež jsou založená na svrchovaném právu chránit svou intimní sféru před narušením nejenom ze strany Facebooku, ale i vlády.

Nebráníme tokům dat ani nevynucujeme jejich umístění v Evropě. Dovolujeme to, musíte ale ctít naše zákony. Naším modelem není s těmito svobodami kupčit v rámci obchodních smluv, nýbrž paralelně vyvinout volné toky dat do zahraničí, stejně jako jsme to udělali s USA a v nedávné době s Japonskem. Měla jsem to potěšení vést vyjednávání jak s USA, tak s Japonskem, a ačkoli nebyla snadná, dokázala, že náš model funguje. Proto srdečně vítám debatu, kterou Japonsko v rámci svého předsednictví G20 zahájilo. Toky dat založené na důvěře a bezpečnosti jsou něčím, s čím Evropa souhlasí.

Kybernetická bezpečnost

Digitální revoluce s sebou ale nese další výzvu, která může náš úspěch podkopat – říká se jí rozvoj klíčové globální digitální infrastruktury, jež bude pro naše propojené životy zásadní, včetně AI, ale i sítí 5G a cloud computingu.

V řadě zemí Evropy (včetně Česka), Spojených státech a Japonsku zuří debata o tom, jak toho docílit a zároveň neohrozit naši bezpečnost.

Kvůli zavádění sítí 5G je tato debata o bezpečnosti výborně načasovaná. Záleží na ní, protože zmíněné sítě dokáží propojit úplně všechno a shromažďovat ohromné množství dat. Chytrá města, samořiditelná auta a automatizované továrny nepřijdou, dokud nebude 5G připraveno.

Dnes se zdá, že trhu v síti 5G dominují mimoevropské země a firmy. Pár společností v EU existuje, jsou ale dražší než jejich konkurenti. A pokud zahraničním firmám neposkytneme příliš mnoho kontroly nad naší zásadní infrastrukturou, nastoluje se tím pár otázek.

Vypadá to, že i co se zabezpečení týče, svádějí spolu bitvu USA a Čína, a pokud tady v Evropě nezačneme konat, riskujeme, že se staneme hřištěm digitálních mocností.

U nás v Evropě musíme učinit pár rozhodnutí. Dává smysl, abychom nebyli ohledně uvolnění 5G spektra sjednocení, nebo si aspoň nepředávali informace? Mohlo by to snadno způsobit, že jeden dominantní dodavatel dobude kontinent a zhorší naši bezpečnost i konkurenceschopnost.

Evropská cesta

Jelikož se ale evropská politika pomalu přepíná do volebního režimu a diskuze o budoucnosti Evropy snad začnou probíhat i na veřejných fórech, ráda bych teď poukázala na pár myšlenek o budoucnosti technologického sektoru, jimiž bychom se měli zabývat. Abych se vrátila k důležité otázce, kterou jsem položila hned zkraje: jaké místo by technologie měly mít v naší společnosti?

Domnívám se, že musíme změnit způsob, jímž uvažujeme, a uplatňovat v online světě pravidla, která platí v offline prostředí. Musíme zaujímat systematický přístup k rozhodování, kde a v jakých aspektech potřebujeme regulaci, a pokud je regulace nutná, zda je lepší zaměřit se na samoregulaci a jak se dohodnout na systému, který bude v souladu s našimi hodnotami.

Architekt musí respektovat stavební řád i hromadu bezpečnostních zákonů a dodržovat je. Měli bychom vymyslet podobný systém pro digitální svět, soubor etických, legálních a společenských norem, které by zaručily, že největší revoluce našich životů se bude i nadále těšit důvěře.

Zde je několik nápadů, na něž bychom se dle mého názoru měli během příštího mandátu Evropské komise zaměřit.

Zprvé bychom se měli dál řídit principem „lidé na prvním místě“. Technologie by měla sloužit především lidem, nikoli zisku nebo růstu. Nemyslím si ale, že tyto věci se vzájemně vylučují.

Zadruhé – měli bychom přijít na to, jak lépe porozumět vlivu technologických regulací na naše životy. Když se bavíme o regulaci, posuzujeme u toho dopad na životní prostředí a ekonomiku. Diskuze, jichž se účastníme, se ale týkají dopadu technologického sektoru na demokracii a právní stát. Dle mého názoru je načase vzít v potaz i dopad na základní práva, hodnoty a demokracii.

Zatřetí – s tím úzce souvisí nutnost zamyslet se, jak ve firmách zavést přístup „values by design“, podobně jako GDPR zavedla přístup „soukromí by design“. Znamenalo by to například zaručit, že programátoři budou při tvorbě algoritmů už od počátku brát v potaz, jak by mohly ovlivnit naše základní práva.

Začtvrté – neměli bychom se bát vést vážnou diskuzi o odpovědnosti v online prostředí. Směrnice o elektronickém obchodu slouží svému účelu a já neříkám nutně, že ji máme znovu otevřít. budoucnou se o ní ale budeme muset bavit, mimo jiné i v kontextu nově nastoleném umělou inteligencí.

Když už jsme u AI: jak jsem řekla, musíme si dát velký pozor na to, zda a jak ji budeme regulovat. Jelikož AI lze využít takřka v každé sféře, měli bychom vše pečlivě zanalyzovat a zvážit, než vytvoříme konkrétní soubor pravidel čistě pro AI. Pokud chceme přihlídnout k novému vývoji, měli

bychom se místo toho zamyslet nad přijetím stávajících pravidel, např. o bezpečnosti výrobků, údajích, diskriminaci nebo autech.

Odpovědi, které na digitální výzvy nabízíme, jsou skvělou příležitostí dokázat, že se umíme poprat s nejistotou lidí a že ve skutečnosti pracujeme i pro ně. To je jediný způsob, jak ochránit naše hodnoty, nejenom v digitálním, ale i v offline světě.

(Příspěvek byl pronesen v anglickém jazyce, překlad Institutu pro politiku a společnost)

MARGRETHE VESTAGER, komisařka pro hospodářskou soutěž

Tato konference je mimořádná událost, která přistupuje k digitálním technologiím z nového úhlu – zaměřuje se na způsob, jak cestujeme, komunikujeme s vládou, učíme se a pracujeme. A já se domnívám, že je velmi důležitá, protože digitální technologie nejsou jen o nalézání nových metod, jak udělat pár věcí, nýbrž i o vytvoření nového druhu společnosti.

Jedná se o společnost, v níž se vazby, které drží naše životy pohromadě – vazby s přáteli a spoluobčany, vládou a podniky –, stávají digitálními a propojenými, v níž spousta našich nejdůležitějších vztahů závisí na digitální technologii a kde ze všech těchto vztahů lze těžit údaje. Skutečnost je taková, že digitální technologie mění celou naši společnost naráz. Musí se tedy vyvinout i to, jak zareagujeme. Jsem proto ráda, že tu dnes s vámi můžu být.

Není to ale nic snadného, jelikož digitální svět se neustále mění. Důvod, proč je tak vzrušující a důležitý, nespočívá jen v tom, co pro nás může udělat dnes, ale v příslibech ještě zářnější budoucnosti. Díky inovaci jsou naše životy zdravější, uspokojivější, zábavnější. Komunikační aplikace a sociální sítě nás svádějí blíže dohromady. Trávíme méně času v dopravních zácpách nebo vyhledáváním informací a víc věcmi, díky nimž stojí za to žít.

Inovace pomáhá ekonomice růst a vytváří pracovní místa. A dává nám nástroje na řešení těch nejzapeklitějších problémů – jako třeba inteligentní sítě, díky nimž se snadněji snižuje spotřeba energie, a to tak, že používaná elektřina se přizpůsobí dostupným zdrojům, nikoli naopak.

Ta samá síla ale může páchat i škody. Tytéž chytré telefony, které nám pomáhají zůstat ve styku s druhými, se můžou stát účinným nástrojem sledování. Tatáž umělá inteligence, která se rozhoduje lépe a rychleji než lidé, může současně prohlubovat předsudky a předpojatost.

„Evropa se může v technologickém závodě vyrovnat Spojeným státům a Číně, jen pokud bude úzce spolupracovat na dosažení společného cíle.“

Margrethe Vestager

Regulace digitálních trhů

Proto potřebujeme pravidla – abychom zaručili, že inovace se bude používat způsobem, který naší společnosti prospívá.

Proto potřebujeme pravidla ochrany soukromí, jako třeba nová pravidla EU o ochraně údajů. Protože právo na kontrolu nad našimi údaji – určovat, jaké informace o sobě sdílíme a s kým – je základní součástí našeho lidství.

Proto potřebujeme pravidla pro umělou inteligenci, abychom zaručili, že bude podporovat naše základní hodnoty, a nikoli jim škodit. A tak Evropská komise dala dohromady skupinku odborníků, kteří v prosinci vydali návrh vodítek a zásad pro důvěryhodné AI. Konečná verze je publikována v dubnu.

Části našeho digitálního světa vznikly v šedé zóně, kde se online podniky nemusely řídit všemi pravidly, která platí offline. A možná právě to pomohlo online světu rychle růst. Neznamená to ale, že stejná situace by měla panovat i v budoucnu. Co se totiž stane online, nezůstane online, ale ovlivní společnost, v níž žijeme.

Když se pracovníci potýkají s nespravedlivými pracovními podmínkami, zhorší se jejich blaho i blaho jejich rodin. Když digitální podniky neplatí daně v odpovídající výši, musí státy omezit poskytování životně důležitých služeb a přesunout náklady ještě víc na ty, kteří si je mohou dovolit nejméně.

Měli bychom tedy očekávat, že online svět bude dodržovat stejné normy, které platí offline. Z toho důvodu například Evropská komise navrhla, aby digitální společnosti platily daně v odpovídající výši. A z toho důvodu Komise zkoumá podmínky pracovníků, kteří prostřednictvím online platforem dodávají služby.

Nesmíme se přitom od uplatňování pravidel nechat odradit obavami, že zbrzdíme inovaci. Je pravda, že díky těmto pravidlům mají inovátoři o čem přemýšlet. Například společnosti, které chtějí používat data, musí vynaložit víc úsilí na to, aby vysvětlily, co s nimi chtějí dělat a proč. A třeba se přihodí, že pokud nás nepřesvědčí, že nabízené přínosy stojí za menší soukromí, některé inovativní metody používání dat se nikdy nestanou skutečností.

Není to ale něco, s čím bychom si měli dělat starosti. Měli bychom to vítat. Inovace a narušení totiž nejsou klady samy o sobě. Ceníme si jich kvůli tomu, jak prospívají naší společnosti. A nemůžeme dopustit, aby potlačily naše nejzákladnější hodnoty – hodnoty jako svoboda, spravedlnost a demokracie.

Konkurence a inovace

Navíc, pravidla, která tyto hodnoty chrání, mohou inovaci pomoci roztáhnout křídla.

Inovace je nákladná, časově náročná, nejistá – podnikatelům z těchto věcí rozhodně nebuší srdce radostí. Abyste podniky motivovali investovat do inovace, potřebujete konkurenci. Potřebujete, aby věděly, že nemají na výběr a inovovat musí, pokud chtějí přežít.

Náš propojený digitální svět skýtá téměř nekonečné možnosti. Aby se ale staly skutečností, musíme umět nalézt, co hledáme. A klíč k tomu, jak internet přimět, aby pracoval pro nás, spočívá v platformách, díky nimž tato propojení vznikají – vyhledávačům, online trhům, sociálním sítím. Tyto platformy jsou soukromé společnosti s vlastními zájmy, které se ne vždy shodují se zájmy uživatelů. A přesto jsou to ony, kdo určuje, co v digitálním světě vidíme – protože věci, které nám neukážou, jako by vůbec neexistovaly. Je tedy zásadní zaručit, aby tuto moc nezneužívaly, aby nevytlačovaly konkurenci a neškodily inovaci.

Proto jsme Googlu uložili pokutu téměř dvě a půl miliardy eur, protože na trhu služby porovnání zboží zneužíval svůj vyhledávač k poškozování konkurentů. Ačkoli minulost Googlu je plná inovace, snahy této společnosti na zmíněném trhu nebyly zpočátku příliš úspěšné. Řešením bylo vytáhnout těžké zbraně – využít svůj vyhledávač a dát vlastní službě porovnání zboží náskok. Google tedy začal systematicky zobrazovat své vlastní služby mezi prvními výsledky vyhledávání. Konkurenci vyhradil nižší příčky, takže se objevovali – v průměru – až na stránce číslo čtyři.

Na konkurenty to mělo okamžitý a ničivý dopad. Někteří z nich přišli o více než 90 % prokliků. Protože když vás zákazníci nemají jak najít, nemůžete jim prodávat svoje výrobky. A to mohlo vážně poškodit inovaci. Rivalové Googlu totiž věděli, že pokud si zákazníci jejich výrobků nevšimnou, je zbytečné vynakládat úsilí na inovaci. Ani Google nemusel inovovat, aby si zachoval náskok před konkurencí.

Dále musíme zaručit, že podniky nebudou používat fúze k tomu, aby se zbavily inovativních konkurentů.

Během několika minulých let jsme párkrát museli zakročit proti fúzím, které mohly ohrozit inovaci. Kupříkladu v roce 2015 koupila farmaceutická společnost Novartis od svého rivala GSK sortiment léků proti rakovině. Fúzi jsme neschválili, dokud se Novartis nevolil odprodat podobné léky, které v té době už vyvíjel, a umožnit tak, aby inovace pokračovala i po sloučení.

A v roce 2017, když jsme se zabývali fúzí dvou velkých chemiček – Dow a DuPont –, zjistili jsme, že měly v úmyslu omezit po sloučení výzkum. To by znamenalo, že bude méně inovace a farmářům nezbyde než zůstat u méně účinných, toxických pesticidů. A tak jsme fúzi schválili pouze poté, co společnosti souhlasily, že odprodají celosvětovou sekci firmy DuPont pro výzkum pesticidů.

Principy těchto případů jsou relevantní i v digitálním světě. Pokud u fúze panuje riziko, že ohrozí inovaci, můžeme zakročit a zabránit tomu.

Budoucnost ochrany hospodářské soutěže

V budoucnu se ale bude inovace potýkat s ještě větším množstvím problémů. A my musíme zajistit, že naše pravidla hospodářské soutěže budou dostatečně dobrá na to, aby se s tímto novým světem poprala.

Minulý měsíc jsme pořádali v Bruselu konferenci, jíž se účastnili přední světoví odborníci na technologii a společnost. Jedním z problémů, který zazníval stále dokola, bylo, jak udržet inovaci při síle. Na konferenci – a i ve více než stu písemných příspěvcích, které jsme s předstihem dostali – řada lidí vyjádřila obavu, že monopolizace dat by mohla poškodit inovaci. Data jsou totiž surový materiál pro umělou inteligenci – informace, které algoritmy strojového učení používají k tomu, aby porozuměly světu. A pokud by si hrstka společností vytvořila na tento surový materiál monopol, pro všechny ostatní by bylo obtížně vytvořit inovativní AI.

A řada expertů – jako třeba Jean Tirole, nositel Nobelovy ceny za ekonomii – si dělá starosti i s tím, co by se stalo s inovací, kdyby si společnosti dominující našemu digitálnímu trhu, zvykly skupovat startupy, které konkurují jejich vlastním službám. Protože když všechny tyto různé služby shromáždíte pod jednou střechou, nelze vyloučit, že motivace je zlepšovat pomine.

Právě tomu se snaží zabránit naše pravidla pro povolování fúzí. Někteří odborníci se ale domnívají, že když jsou startupy skupovány brzy po založení, nemusí být tato pravidla tak účinná, jak by být mohla. Je tomu tak proto, že v rané fázi bývá obtížné určit, jestli se ze startupu stane důležitý konkurent, a protože Evropská komise se zabývá pouze velkými fúzemi, v nichž obě společnosti mívají značné zisky. Některé dohody se startupy mohou být pod naše rozlišovací schopnosti.

Nadále jsme tedy pozorní a snažíme se zjistit, jak vážné jsou tyto obavy v praxi – a zda se naše pravidla nebo způsob, jímž je uplatňujeme, musí změnit, aby udržela krok. Požádala jsem naše zvláštní poradce, aby se příští měsíc ve zprávě o tom, co digitalizace znamená pro spotřebitele a jak by na ni měly zareagovat subjekty zodpovědné za prosazování pravidel hospodářské soutěže, zaměřili na inovaci.

Liberalismus a inovace

Velký liberální myslitel John Stuart Mill se ve své autobiografii zamýšlel nad svou nejslavnější knihou O svobodě. Měl dojem, že jejím poselstvím je „důležitost, kterou člověk a společnost jako taková přikládají rozmanitým druhům povah a propůjčování úplné svobody lidské přirozenosti, aby se tato mohla rozpínat nespočetnými a protichůdnými směry.“

Co platí o lidstvu a společnosti, platí i pro inovaci.

Existuje spousta digitálních podniků, jejichž historie je plná inovace. Nemůžeme se ale spoléhat, že nezbytnou inovaci dodá jen pár společností – bez ohledu na to, co jsou zač. Nikdo – a je jedno, jak úspěšný byl v minulosti – si nemůže být jistý, že přijde s tou správnou představou budoucnosti. Nejlepší zárukou inovace je tudíž otevřenost a různorodost – a naším úkolem coby subjektů zodpovědných za prosazování pravidel hospodářské soutěže je pomáhat tyto věci chránit.

„Život si najde cestu,“ říká Jeff Goldblum ve filmu Jurský park. Je lákavé věřit, že i inovace si vždy najde cestu. Že ty nejlepší nápady prostě musí uspět bez ohledu na to, co mocné společnosti dělají.

Inovace ale náš život zlepšuje jenom tehdy, když se v lidských rukou mění ve skutečné užitečné výrobky a služby. Zda k tomu dojde, či nikoli, záleží na fungování trhů.

Nemůžeme tedy prostě jen věřit, že inovace zboří všechny překážky. Inovativní nápady mohou pohánět naši budoucnost. Aby tomu tak ale bylo, musíme jim dát šanci. Ve výsledku to není technologie, co rozhoduje o naší budoucnosti. Jsme to my.

(Příspěvek byl pronesen v anglickém jazyce, překlad Institutu pro politiku a společnost)

DITA CHARANZOVÁ, poslankyně Evropského parlamentu a místopředsedkyně ALDE

Sešli jsme se již na čtvrtém ročníku konference Digitální Česko. Poslední dva roky jsem vždy měla tu čest tady s vámi být a hovořila jsem především o České republice a o tom, jak si stojí v evropské konkurenci. Každý rok se Česká republika zlepšuje. V porovnání s našimi střeoevropskými sousedy jsme na špici. Nicméně podle Indexu digitální ekonomiky a společnosti (DESI) jsme stále na 17. místě z 28 evropských zemí.

Česká republika je v evropském průměru nebo těsně pod ním téměř ve všech zkoumaných oblastech. Já osobně vnímám průměr jako málo a zároveň toto hodnocení nezobrazuje skutečný stav věcí. Musíme tedy začít diskutovat o tom, co udělat proto, abychom zvýšili míru digitálního růstu. Pokud budeme pokračovat v růstu stejným tempem jako zbytek Evropy, nikdy se neposuneme dopředu. A nikdy tak nebudeme nejlepší. Věřím, že díky této konferenci se nám to podaří změnit a my se posuneme vpřed. Jak řekl pan premiér v rámci nově přijaté Inovační strategie ČR, můžeme být zemí budoucnosti.

Dovolte mi však mluvit v širších souvislostech. Abychom byli zemí budoucnosti, musíme pochopit, že v digitálním světě to není Česká republika versus jiné evropské země, je to Evropa versus svět. Žádná ze špičkových technologických společností nepochází z Evropy. Všechny jsou buď americké, nebo čínské. Čína, která patřila mezi nerozvinuté země ještě před několika lety, nás předběhla.

Co se týká odvětví ICT, jsme pozadu. Jak můžeme tuto situaci změnit? Máme samozřejmě světlá místa. Například Česká republika patří mezi lídry v oblasti anti-virů. Existují také dřívější evropské start-upy, které každý zná, jako například Spotify. V tuto chvíli si však myslím, že musíme přehodnotit, co děláme v Evropě.

Pro spotřebitele a internetové obchodování se v rámci jednotného digitálního trhu odvedl kus práce. Musím poblahopřát Evropské komisi k jejímu výkonu. V této oblasti jsem jako poslankyně Evropského parlamentu zastávala důležitou roli při přijímání některých důležitých částí. Jednotný digitální trh se však týká právního rámce evropského trhu. Nejedná se tedy o technologii samotnou.

Investice do výzkumu a vývoje

Musíme se ptát, co můžeme udělat pro zvýšení vědecko-výzkumných projektů, na jejichž konci jsou evropské produkty, a na co evropský výzkum a vývoj zaměřit. Podle údajů OECD pro rok 2016 byly výdaje na výzkum a vývoj v Číně na 2,1% a v USA na 2,7%. Ve výdajích na výzkum a vývoj se Čína za posledních deset let přemístila ze šestého na druhé místo, tedy těsně za USA a nevypadá to, že by se tento trend zastavil.

„Žádná ze špičkových technologických společností nepochází z Evropy. Všechny jsou buď americké, nebo čínské.“

Musíme proto přehodnotit, co v Evropě děláme. Především se musíme ptát, co můžeme udělat pro zvýšení vědecko-výzkumných projektů, na jejichž konci jsou evropské produkty, a na co náš výzkum a vývoj zaměřit.“

Dita Charanzová

Pokud se podíváte na údaje Eurostatu, zjistíte, že EU má průměrnou míru investic do výzkumu a vývoje přibližně 2%. Drží se to spoustu let na stejné úrovni. A je to stále daleko od našeho dlouhodobého cíle 3%. Alespoň jsme na tom stejně jako Čína. Ale kolik z těchto prostředků je znovu investováno do konečných výrobků? Kolik z našich investic do kvalifikovaných pracovníků v oblasti ICT a dalších výzkumných pracovníků se promítne do zboží a služeb v Evropské Unii? Kolik z těchto kvalifikovaných vědců skončí ve Spojených Státech?

Pokud se znovu podíváme na statistiky v oblasti evropského výzkumu a vývoje, vývoz pokrývá pouze tři hlavní oblasti: automobilový, letecký průmysl a farmaceutický průmysl. Většina investic do základního vývoje směřuje do výrobků v USA nebo Číně. To oni pak přetvářejí naše nápady ve výrobky. To se musí změnit.

Pokud se Čína umí rozvíjet tak, že se Huawei stane největším dodavatelem telekomunikační infrastruktury na světě, Evropa to musí umět stejně dobře. Nemyslím si, že musíme být vždy na třetím místě. Soustředíme se na to, aby se prvotní evropský výzkum a vývoj nejprve dostal do evropského průmyslu.

Pokud to znamená, že musíme podporovat vytvoření evropských špiček prostřednictvím konsolidace nebo spolupráce mezi evropskými společnostmi, aby se stali globálně konkurenceschopnými, stojí za to o tom přemýšlet. Jsem a vždycky jsem byla příznivcem soutěže. Ale v globalizovaném světě nemůžeme jen myslet na soutěživost v rámci Evropy. Mít francouzského nebo německého lídra na trhu nám moc nepomůže. Avšak celoevropské decentralizované špičky mohou konkurovat. AirBus opravdu není o náhodě, ukazuje nám, co představuje budoucnost Evropy.

V tomto ohledu vítám, že se v návrhu příštího rozpočtu EU navyšuje částka na výzkum a vývoj pod hlavičkou nového programu Digital Europe. Pokud se konečná dohoda opravdu přiblíží k 120 miliard eur, tak je to vývoj správným směrem. Ale znovu opakuji, musíme se zaměřit na podporu evropských produktů. Evropa by neměla být využívána ostatními jako dotované výzkumné centrum pro výzkum a vývoj.

Umělá inteligence

Což mě přivádí k otázce, na jaké oblasti bychom měli zaměřit náš výzkum a vývoj? Myslím, že pokud se podíváte na program dnešní konference, najdete odpověď. Navzdory kritickým ohlasům v médiích bych na tomto místě chtěla říci, že umělá inteligence je užitečná a musíme se na ni soustředit. Řekla jsem to v Bruselu a říkám to i zde. Na toto musí Komise a evropský průmysl zaměřit. Umělá inteligence nabízí našemu průmyslu potenciál pro masivní úspory nákladů. Od dopravy, po zdravotnictví nebo energetiku. Neměli bychom ji proto podceňovat.

Například v zemědělství. Jak moc by se asi zvýšila produktivita zemědělství, kdybychom měli analytická data za účelem zlepšení pěstování? Kdybychom uměli identifikovat škůdce, než napadnou a zničí úrodu? Kdybychom věděli, co si počít v případě období sucha, která nás postihla v loňském? Dobré využití dat znamená méně pesticidů, šetření vodou a méně hnojiv. V době klimatických změn bude umělá inteligence zásadní pro zajištění potravin a biopaliv pro budoucnost. Každý environmentalista by měl podporovat umělou inteligenci a využití „big data“, která s tímto souvisí.

Umělá inteligence dokáže úžasné věci, pokud jí dáme šanci. Dokáže také zásadním způsobem vylepšit renomé našich produktů ve světě. Také z tohoto důvodu jsem se v minulém roce tolik zasazovala o přijetí nařízení k volnému toku dat v EU. Data jsou z pohledu naší budoucnosti naprosto zásadní a mají také svůj význam v rámci rozvoje umělé inteligence.

Musíme zajistit, aby všechna odvětví měla přístup k nižším formám umělé inteligence, velkým datům a dalším novým technologiím. Česká republika musí podporovat a iniciovat všechny nabídky, které pomohou našim firmám adaptovat se na tyto změny.

Umělá inteligence může zlepšit způsob vedení samosprávy pomocí kratší a podrobnější zpětné vazby ze všech úrovní samosprávy. Může věci urychlit a zlepšit účinnost poskytovaných služeb.

Umělá inteligence bude klíčová v identifikaci bezpečnostních rizik, ať již jsou původem od lidí či robotů. V programu dnešní konference je zařazen panel o umělé inteligenci a etice. Nedávno jsem hovořila o rizicích spojených s umělou inteligencí, neboť je potřeba je řešit včas. V debatách o umělé inteligenci se ale nesmí podlehnout předsudkům, ať už se to týká finančních technologií či zaměstnanosti. A mohu vám tady potvrdit, že ze všech jednání, kterých jsem se zúčastnila, vyplynulo, že výhody převažují nad riziky.

Roboti a umělá inteligence nebudou našim občanům „krást“ práci, jak se často uvádí. Naopak zajistí, že zde stále budeme mít průmysl, který se bude dále rozvíjet. Že i do budoucna budeme mít pracovní místa. AI má potenciál. Nyní nastal čas, abychom začali řešit detaily a podrobnosti. A proto jsem ráda, že jsme se zde dnes sešli. Všechno, co se nám jeví jako pouhá hudba budoucnosti, je dnes skutečnost, na které pracují tisíce lidí a firem.

Inteligentní mobilita a doprava

Pro Českou republiku je jedním z nejvýznamnějších téma mobility a dopravy. Snad ještě více, než pro některé jiné části Evropy. Geograficky a historicky jsme na křižovatce hlavních evropských cest a na spojnici řady evropských center. Navíc jsme tradičně, a dnes více než tomu bylo dříve, průmyslovou základnou v oblasti automobilového průmyslu. V posledních pěti letech se v rámci svého působení v Evropském parlamentu tímto tématem intenzivně zabývám, sama jsem pořádala řadu akcí v Bruselu včetně dvou konferencí a musím říci, že diskuze k otázkám budoucnosti mobility je v unijních kuloárech velmi čilá, mnohem více, než by mohla napovídat realita.

Automobilový průmysl, oblast dopravy, přepravy nákladů a osobní mobility dnes prochází velmi rychlým vývojem a čelí řadě výzev. Tento moment je vpravdě historický, jelikož se ekonomičtí aktéři, politici a také spotřebitelé, či chcete-li uživatelé, musí najednou vypořádat s řadou změn, které souvisejí s ekologickými požadavky, změnou technologického paradigmatu v souvislosti s digitální revolucí a se změnou spotřebitelských preferencí a návyků. Takové změny známe i z minulosti, unikátní je dnes rychlost, se kterou probíhají a také jejich vzájemná provázanost.

Jak jsem uvedla, diskuze k těmto tématům probíhá v Bruselu kontinuálně, a je velmi živá. A to i v rámci Evropského parlamentu a je velmi zajímavé sledovat, jaký měla vývoj. Když nastupovala současná komisařka pro dopravu Violeta Bulc, předseda Komise ji v rámci jejího stanovil cíle v oblasti emisí z dopravy a výstavby infrastruktury. Osobně jsem v té době postrádala větší apel na oblast automatizace, smart cities nebo rozvoje moderní digitální infrastruktury. Těmito tématy se však zabý-

EP ve svých vlastních zprávách.

Debatu následně zcela ovládl problém s emisemi u vozidel Volkswagen v USA a následně i v Evropě, který jednoznačně urychlil diskuzi ke snižování emisí z dopravy v EU. Byly přijímány nové předpisy ke zpřísnění kontrol emisí při uvádění vozidel na trh a zavedeno povinné měření emisí v podmínkách reálného provozu. K tomu byla schválena legislativa snižující celkový podíl emisí CO₂ ve flotilách jednotlivých automobilek. Je potřeba říci, že pod vlivem onoho emisního skandálu, došlo zejména v rámci EP k výraznému vyostření pozic poslanců a automobilový průmysl je tak vystaven nutnosti urychlit investice zaměřené na transformaci směrem k čistší mobilitě. V realu se však děje také to, že se k nám přesouvají neprodaná vozidla ze západu a fakticky nás tak vystavují ještě silnějšímu tlaku.

Rovněž byla přijata nová pravidla pro homologace vozidel před uvedením na trh, kde se podařilo posílit tzv. dozor nad trhem, tedy umožnit kontroly také u těch vozidel, která jsou v běžném provozu, samozřejmě s plným souhlasem jeho vlastníka, či provozovatele. Všechny tyto zmíněné iniciativy byly také součástí doporučení Evropského parlamentu, která byla schválena jako výstup prací zvláštní vyšetřovací komise k emisím.

To je řada konkrétních kroků, které byly na úrovni EU učiněny za poslední období, ale jak jsem již uvedla, jedná se o úzce vymezenou, byť významnou problematiku. Nicméně scházejí konkrétní kroky, které by se více soustředily na budoucnost mobility, potažmo automobilového průmyslu v EU.

Čistá mobilita a autonomní vozidla

Jaké jsou tedy klíčová témata z budoucího pohledu?

Stále podstatnou součástí debat o budoucnosti je otázka tzv. čisté mobility. Strategické cíle uvádí ambiciózní cíl redukovat emise z dopravy až na nulu v horizontu příštích 30 let. Osobně nemám problém s tím, aby dopravní sektor i nadále snižoval emise. Jako problematické vidím výši cíle (37,5% do roku 2030) a také řešení, jak k tomu dospět. Nepovažuji to za realistické a prospěšné z hlediska fungování průmyslu. Stoprocentní zaměření na elektromobilitu je v jistých aspektech omezující a nepřináší komplexní řešení.

Nemluvě o tom, že v oblasti elektricky poháněných vozidel se v rámci globální konkurence dostala jasně dopředu Čína a zbytek světa, včetně EU, bude nucen se vyrovnat s asijským náskokem. Ať se bavíme o technologickém vývoji, dostupnosti inovací a také surovin, Čína na tuto kartu jasně vsadila. Je tedy otázkou, jak se strategicky k tomuto trendu postavit.

Jsem v tomto ohledu spíše příznivcem hledání také alternativních řešení, podpory inovací a výzkumu také z hlediska dalších typů paliv a pohonu. Je však v každém případě zřejmé, že trend postupného snižování emisí bude jeden z hlavních a bude mít dopad na celý sektor, včetně dodavatelského řetězce. Ať tak či tak, jedno je jasné, budeme muset upravit stávající infrastrukturu a případně vystavět novou takovým způsobem, aby byla připravena na tyto změny. Víme, že v Česku je aktuálně akutní nedostatek nabíjecích stanic a pokud bude dále rozvíjena elektromobilita, bude jich potřebovat stonásobně více.

V dalším kroku je to automatizace, rozvoj autonomních, samo řídicích automobilů. Zde v tuto chvíli vidím velký potenciál dalších rozvoje a také velké riziko, že podobně jako u elektromobility se jasně

do popředí dostala Čína, zde jsou udavačem trendů zejména velké technologické firmy ze Spojených států. Kongres v loňském roce přijal tzv. Self Drive Act, jehož záměrem je uvést až ke 100 tisícům autonomních vozidel do provozu v USA v letech 2021-2022.

To je zřejmé gesto, na které ale zatím v EU nejsem schopni reagovat. Zatím to podle novinových titulků (a z části také z vystoupení pana ministra) vypadá, že máme základní problémy s údržbou a budování silnic, namísto přípravy autonomního řízení. Nicméně, takto, dle mého, úvahy dnes nestojí. I v USA mají problémy se základní vybaveností či funkčností silniční sítě. Na druhou stranu ale neotálejí v oblasti legislativy a nesvazují ruce průmyslu v oblasti inovací.

V EU tak nemáme na co čekat. Chtělo by se říci, že na papíře jsme připraveni. Máme k dispozici celou řadu strategií a vizí, je na čase je realizovat. Jsem ráda, že se podařilo vcelku brzy naplňovat strategii, kterou Komise předložila v oblasti rozvoje chytré infrastruktury.

Nyní je nutné pokročit i v rámci legislativního prostředí a nastavit podmínky pro rozvoj autonomních automobilů, jak je obsahuje strategie, kterou předložila Komise v květnu. Toto by měla být jednoznačně priorita v EU bezprostředně po nástupu nového EP a Komise v tomto roce. Je potřeba nastavit jednotné prostředí pro celou EU tak, aby nevznikly problémy z hlediska interoperability, které by zamezovaly bezchybnému přechodu vozidel v rámci jednotlivých členských států. Základem je tak harmonizovat legislativu na úrovni jednotného trhu tak, aby lidé mohli autonomní auta využívat napříč EU.

Ostatně občané jsou také připraveni, jak uvádí Komise, až 58% Evropanů je připraveno se v samořídícím vozidle svézt. Je tedy na také na nás, v jakém voze se Evropané svezou dříve.

Nakonec bych ještě chtěla dodat jednu důležitou komponentu, a to je financování. Ta je ostatně zmíněna ve všech současných strategiích, včetně české vize rozvoje autonomní mobility. Bez zásadních investic to určitě nepůjde. Zde vidím velký prostor také pro Evropskou unii a její nástroje. V rámci přípravy budoucího rozpočtu, která je aktuálně v plném proudu, bychom měli usilovat o maximální podíl investic také do oblasti budoucnosti mobility - ať už se jedná o prostředky do vědy a výzkumu v rámci podpory inovací cestou rámcových programů, ale také v rámci jednotlivých nástrojů jako jsou Connecting Europe Facility, investEU či Digital Europe. Tyto nástroje mají za cíl posunout EU v 21. století, což bez důrazu na moderní sektor dopravy půjde ztěžka.

Svoboda internetu

Dovolte mi se na chvíli ještě zastavit u jednoho tématu a reagovat tak na nedávný návrh týkající se internetu a jeho svobody, který zazněl na půdě Parlamentu ČR. Skupina poslanců navrhla, že absolutní svoboda vyjadřování (absolutní svoboda internetu) má vypadat tak, že nikdo nebude mít právo na internetových stránkách nic mazat (na sociálních sítích). Ať už se to týká Facebooku či jiných sítí. Je to nesmysl. / Dle mého názoru se jedná o nesmysl/ se jedná o nesmyslný návrh.

Každý, kdo alespoň trochu sleduje mou práci v Bruselu, ví, že jsem vždy obhajovala svobodu projevu. Bojovala jsem za to ve směrnici o audiovizuálních mediálních službách a současně se o to zasazuji ve směrnici o autorských právech. Nepotřebujeme a ani nechceme vládní cenzuru. Ovšem nemůžeme kvůli svobodě projevu nutit ostatní nutit, aby nás poslouchali. Máme snad dovolit, aby děti byly obětí kyberšikany? Měl by nyní Kreml žalovat (podle českého práva) Twitter, protože odstra-

nil jeho propagandistické tweety? Máme nechat hatery či ruské trolly zaplavit naše webové stránky spamy nebo nenávisnými posty ve jménu svobody projevu? To pouze ukazuje na to, že někteří nechápou, že s právem přicházejí i odpovědnost.

Dámy a pánové, internet představuje nejen skvělý, ale i hrozný prostor. Každá webová stránka, každé fórum, každá platforma představuje vlastní komunitu, jak pro to dobré, tak i to špatné. Bez pravomoci editovat webové stránky, nemůže existovat žádná rovnováha. Nikdo by neměl nutit webové stránky filtrovat obsah, ale musí mít možnost jednat a dělat to, co si myslí, že je nejlepší pro jejich uživatele a komunitu.

Nedávno jsem slyšela hovořit Tima Bernerse-Leeho v Evropském parlamentu o digitální etice. Popisoval internet jako „sociálně-technický systém“, ve kterém se potkávají lidé a stroje a který potřebuje jasná etická pravidla a společenské normy. A jako příklad systému s takovými pravidly uvedl Wikipedii. Když vytváříme nové technologie, musíme mít na zřeteli také jejich sociální stránku. Stejně jako technologie i společenská pravidla jsou uměle vytvářena lidmi a jako takové musí být funkční a prospěšná. Technologie jsou platformou pro vytváření etických standardů.

Smyslem etických pravidel není regulovat. To nejlepší, co můžeme udělat pro svobodu vyjadřování v České republice, je nechat internet být. Právě jsme přijali GDPR, již máme směrnici o soukromí a elektronických komunikacích, která je v současnosti revidována. Předpisy jsou potřeba pouze tehdy, když se vyskytne problém. Tento návrh nevyřeší žádné problémy, ale pouze je vytvoří.

A těm, kteří tento návrh podporují, bych jen ráda řekla, že existují miliony webových stránek a platforem. Pokud se vám jedna nelíbí, jděte na druhou. Pokud vám někdo vymaže váš nenávistný příspěvek, můžete jít jinam, kde vám ho nesmažou. A pokud se vám líbí propaganda, přečtete si článek v Russia Today, ale neplňte mi propagandou moji stránku novinek na Facebooku.

Nemám pochyb, že budeme muset hovořit o spambotech řízených umělou inteligencí na Twitteru a jak bychom měli nebo neměli řešit tento problém. Chtěla bych připomenout citát Evelyn Beatrice Hall, často přisuzovaný Voltairovi, který zní: „Nesouhlasím s tím, co říkáte, ale budu až do smrti chránit vaše právo to říkat.“ Přidala bych k tomuto citátu: budu obhajovat vaše právo to říkat, ale stejně tak se budu bránit mé právo vykopnout vás z mého domu, jakmile to řeknete.

POZNÁMKY

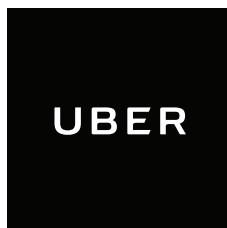
PARTNEŘI
KONFERENCE DIGITÁLNÍ ČESKO 2019

HLAVNÍ PARTNER PROGRAMU

PARTNER PROGRAMU

PARTNEŘI INSTITUTU PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

GENERÁLNÍ MEDIÁLNÍ PARTNER

MEDIÁLNÍ PARTNER

KONTAKT

ŠÁRKA PRÁT

Výkonná ředitelka

TEL.: +420 602 502 685

E-MAIL: PRAT@POLITICSANDSOCIETY.CZ

MÍSTO KONÁNÍ

ČERNÍNSKÝ PALÁC

Loretánské nám. 5

118 00 Praha 1

WWW.DIGITALNI-CESKO.EU

WWW.POLITIKASPOLECNOST.CZ

 MARTINSKÁ 360/2, 110 00 PRAHA 1

 OFFICE@POLITICSANDSOCIETY.CZ

 /POLITIKASPOLECNOST

 /INSTITUTPS